

A FŐHERCEG LOVA

Egy 135 éves dunakeszi adoma

1889. szeptember 19. és 21. között tartották meg Dunakeszin és környékén az Osztrák–Magyar Monarchia az évi hadgyakorlatát, amelyhez kapcsolódóan egy kedves adoma is maradt az utókorra Habsburg–Tescheni Albert Ferenc főherceg (1817–1895) főhadparancsnokról, pontosabban annak lováról.

Rumai gróf Pejácsevich Miklós (1833–1890)

A HADGYAKORLATON A IV. HADTEST VETT RÉSZT. Az első két napon az időjárás kedvező volt, a harmadikon azonban erősen esett, így fél 11-kor fel is függesztették a gyakorlatot. Mindhárom napon jelen volt I. Ferenc József magyar király (1867–1916), illetve Habsburg–Tescheni Albert Ferenc főherceg, az uralkodó másodunokatestvére, főhadparancsnok, valamint utóbbi testvére, Vilmos főherceg (1827–1894), aki 1864-től kezdve a császári-királyi tüzérség főfelügyelői posztját töltötte be.

A IV. hadtestet két részre, egy északi és egy déli seregre osztották fel. Az északi parancsnoka, Groler altábornagy, Vácott és környékén szállásolta el 2 tábornokát, 18 törzs- és 206 főtisztjét, 6350 katonáját, 450 lovat és a 30 ágyút, amelyet magukkal hoztak. A déli had-

A hadgyakorlati terület az III. katonai felmérésen (1869–1887)

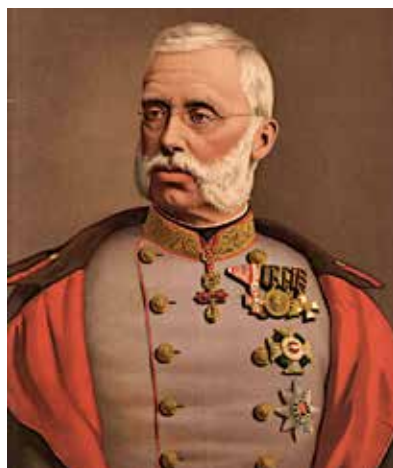
test, rumai gróf Pejácsevich Miklós (1833–1890) irányítása alatt állt, aki embereivel Alagi-majort tette meg főhadiszállásának.

Az uralkodó és a főhercegek mellett a hadgyakorlaton részt vett: báró Fejérváry Géza honvédelmi (1884–1903) és gróf Kálnoky Gusztáv hadügyminiszterek (1881–1895), a Magyarországra akkreditált német és az olasz katonai attasék, illetve számos kormányzati és katonai főrangú személy. A király a Gödöllői-kastélyban, a főhercegek azonban Pusztá-Gödön, Kiss Pál országgyűlési képviselő házában szálltak meg.

Az adoma szerint a főherceg Dunakeszinél, pontosabban Alagi-majornál, gróf Pejácsevich Miklósnál tartózkodott éppen, amikor kiadta a parancsot, hogy „gyönyörű sárga lovát nyergeljék fel, mert nemsokára indulnak a táborból”. A szolgálattelvő segédtsízt így szólt (állítólag) az egyik hadnagynak: „Legyen szíves, kamerád [bajtárs], nyergeltesse meg addig a főherceg lovát, míg én a tábornokot értesítem.” A hadnagy elindult és megkereste az őrmestert, akinek parancsot adott a ló felnyergelésére.

Az őrmester megörült, amikor meglátta a káplárt, „aki kurtaszárú pipájából fújta a jóféle verpeléti füstöt”. Ki is adta neki rögvést az utasítást, hogy nyergeltesse fel a főherceg lovát. A káplár komótosan ballagott az istálló felé, amikor egy magasra nőtt közlegénnyel, mint kiderült: egy önkéntes katonával találkozott, akit azonnal el is küldött, hogy nyergeltesse fel a lovat. Az önkéntes az istálló küszöbén találta az egyik főhadnagy kutyamosóját, aki éppen szalonnázott. Három szivart ajánlott a kutyamosónak, ha felnyergeli a lovat, az pedig rá is állt az alkura.

„Ott toporzékolt a fényesszőrű sárga

Rumai Habsburg–Tescheni Albert Ferenc főherceg

paripa a sátor előtt; körülötte csoportosultak a tisztek, várták a főherceget az indulásra.” Az idős főhercegnek aznap vélhetően jókedve lehetett, mert mosolyogva indult lovához. Körbejárta, ellenőrizte a nyeret, a szíjakat, a zablát, majd az adjutánshoz fordult, azt tudakolta, ki nyergelte fel a lovat. Nagy nehezen kiderült, hogy a kutyamosó, Sánta Lőrinc végezte el a feladatot. „Kutyamoscho? Was ist das?” – kérdezte a főherceg a segédtsíztől, aki megmagyarázta a tábornagynak a kutyamosó fogalmát. A főherceg szívből nevetett, magához intette Sánta Lőrincet, megdicsérte az előírászerű nyergelésért, extra adag élelemmel és fél liter borral ajándékozta meg – meg persze az övé lett az önkéntes közlegénytől nyert három szivar is. Az elsőre mindjárt rá is gyűjtött, majd csendesesen megjegyezte: „No, ez jól jövedelmezett!”

DR. KEREKES DÓRA
GYŰJTEMÉNYVEZETŐ
RÉVÉSZ ISTVÁN HELYTÖRTÉNETI
GYŰJTEMÉNY

Értékek és emlékek a Révész István Helytörténeti Gyűjteményben